

STUDIEPROGRAMMA

2019-2020

INSTITUUT SINT-BONIFATIUS

OPLEIDING

GODSDIENSTWETENSCHAPPEN

Diaken- en catechistenopleiding

Sint-Janscentrum
' s - H e r t o g e n b o s c h

Hart van het bisdom en vormingshuis van kerkelijk leven

INHOUDSOPGAVE

	<i>Pagina</i>
1. Praktische informatie	03
a. Bezinningsdagen	
b. Retraites	
c. Spirituaals	
d. Stagebegeleider	
2. Bijdrage in de onkosten	04
3. Beschrijving vak(cursus)	07
4. Rooster	29
5. Dagindeling	31
6. Adressen	33

Versie: 16 augustus 2019

PRAKTISCHE INFORMATIE

Bezinnings-/ studiedagen

Algemene informatie over deze dagen is te vinden in de Studiegids, op pagina 22. De bezinningsdagen worden gehouden op het Sint Janscentrum op:

zaterdag 12 oktober 2019

zaterdag 14 december 2019

zaterdag 29 februari 2020

zaterdag 04 april 2020

Opgave voor de bezinnings- / studiedagen dient bij het secretariaat van het Instituut voor Godsdienstwetenschappen te worden gedaan: studiesecretariaat@bisdomdenbosch.nl

Retraites

Algemene informatie over de retraites is te vinden in de Studiegids, op pagina 21-23. Over data en locatie van de zomerretraite 2020 wordt aan het begin van het studiejaar bericht. In de loop van het studiejaar is er ook gelegenheid voor studenten om zich aan te melden voor de retraite.

Spirituaals

Er zijn twee spirituaals die verantwoordelijk zijn voor de geestelijke vorming van de studenten van de diaken- en catechistenopleiding: de priesters D.R.P. Lebrun en D.A. Hedebouw. Zij verzorgen ook de inleidingen tijdens de bezinningsdagen. Tijdens de opening van het studiejaar en de retraite zal tenminste één van beiden aanwezig zijn.

Stagebegeleiding

Algemene informatie is te vinden in de Studiegidsen voor diaken- en catechistenopleiding. Stagebegeleider is diaken P. de Vries.

BIJDRAGE IN DE ONKOSTEN

Collegegeld

Om de onderwijsactiviteiten van het Sint-Bonifatiusinstituut financieel mogelijk te maken, wordt aan de student een beperkte jaarlijkse bijdrage in de kosten gevraagd. De bijdrage die gevraagd wordt, is zeker niet kostendekkend; wanneer studenten een extra bijdrage geven boven het vastgestelde collegegeld is dat zeer welkom.

In de vastgestelde bijdrage zijn verwerkt de financiële verplichtingen aan de Pauselijke Universiteit van Lateranen en de bezinningsdagen. Tevens zijn de middagmaaltijden op colledagen in de bedragen verwerkt.

Er worden vier verschillende basistarieven gehanteerd. Dit hangt samen met de keuze voor de major, de minor of een van de pastorale varianten: de diaken- of catechistenopleiding. Voor de studenten van de diaken- en catechistenopleiding zijn hierin ook de kosten voor het traject van geestelijke-pastorale vorming opgenomen.

De cursusbedragen* zijn als volgt:

Major	Minor	Diakenopleiding	Catechistenopleiding
€ 800,00	€ 635,00	€ 690,00	€ 690,00 (1/3 parochie; 2/3 bisdom)

*betreft hoogte collegegeld studiejaar 2018-2019

Het collegegeld dient in één keer betaald te worden.

We willen echter zo veel mogelijk situaties vermijden dat de hoogte van het collegegeld een belemmering vormt voor deelname aan de opleiding. Indien de kosten voor iemand echt bezwaarlijk zijn, kan met de rector van het Sint-Janscentrum een betaling in vier termijnen – gedurende het eerste semester - worden besproken.

Richtlijnen voor de betaling

Mede gezien de ervaring van het Sint-Bonifatius-instituut in het

verleden, ziet de staf van het Sint-Janscentrum zich genoodzaakt enkele richtlijnen mee te geven ten aanzien van de betaling van de collegegelden.

Na inschrijving voor (en bij voortzetting van) de studie ontvangt de student een bevestiging alsmede een factuur ter voldoening van het collegegeld.

Betaling van het volledige bedrag in één keer wordt door de financiële administratie zeer op prijs gesteld.

Op verzoek van de financiële administratie worden de studenten verzocht hun betaling te doen nadat ze de factuur voor het collegegeld ontvangen hebben. Men dient NIET TE VERGETEN bij overmaking het betalingskenmerk dat op de factuur staat te vermelden.

De student van wie de (aan)betaling niet voor 15 september 2019 is ontvangen, zal niet deel kunnen nemen aan de opleiding totdat de (aan)betaling is ontvangen.

Wie tussentijds, maar vóór aanvang van de colleges van het tweede semester (11 januari 2020) stopt met de studie, kan een deel van het collegegeld terug ontvangen. Hierin worden de richtlijnen van het Sint-Bonifatiusinstituut gevolgd. De student dient hiertoe een schriftelijk verzoek tot restitutie in bij de rector van het Sint-Janscentrum.

Voor studenten die reeds een relevante opleiding succesvol hebben afgerond (Theologie, Godsdienstwetenschappen, Religiestudies, Levensbeschouwing) is het mogelijk zich in te schrijven voor één of meerdere afzonderlijke cursussen (vak-onderdelen). Voor hen worden de navolgende bijdragen in rekening gebracht: voor de afzonderlijke cursussen die worden gevolgd en / of waarvoor een toetsing wordt afgelegd € 45 voor elke EC die voor een cursus kan worden verkregen. Voor inschrijving van bijvoorbeeld twee cursussen van elk twee EC is de totale bijdrage € 180. Indien de cursusbijdrage

het collegegeld van de major overschrijft, wordt het bedrag van de major in rekening gebracht.

Bijdrage voor studiemateriaal

Studiemateriaal zoals boeken, kopieën en cursusteksten komen voor eigen rekening. Om de kosten voor de student en de opleiding te drukken zullen (*in de loop van het studiejaar*) teksten via het *digitale studie dossier* beschikbaar worden gesteld. Over een aantal boeken dient een student te beschikken (o.a. H. Schrift en de Catechismus van de katholieke Kerk); dit wordt bij de omschrijving van het vak aangegeven of tijdens het eerste college-uur van een vak door een docent medegedeeld. Andere boeken zijn te raadplegen via de bibliotheek van het Sint-Janscentrum.

Bijdrage voor retraite(s)

Voor degenen die deelnemen aan de major-variant van de opleiding Godsdienstwetenschappen, diaken- of catechistenopleiding zijn de kosten voor het volgen van verplichte retraites dit jaar nog voor rekening van de opleiding. Ook studenten van de minor-variant kunnen – afhankelijk van het aantal deelnemers – op eigen kosten, aansluiten bij de retraite. De hoogte van deze vergoeding wordt in de loop van het studiejaar vastgesteld.

VAKBESCHRIJVINGEN BASISOPLEIDING

De codes van de vakken zijn als volgt opgebouwd:

<u>Hoofdletter</u>	<u>Studiefase</u>
B	Baccalaureaat
(L	Licentiaat)
<u>0 of Romeins cijfer</u>	<u>Vakgebied</u>
0	Inleidend
I	Filosofie
II	Exegese
III	Dogmatiek
IV	Moraal
V	Liturgie
VI	Canoniek Recht
VII	Kerkgeschiedenis
VIII	Menswetenschappen
IX	Keuzevakken
X	Pastoraal / catechese
XI	Werkstuk / scriptie
<u>Arabisch cijfer (+toevoeging)</u>	<u>Vak(cursus) in het vakgebied</u>
Arabisch cijfer	Onderverdeling vak in vakgebied
Kleine letter	Onderverdeling binnen vak(cursus)
Romeinse cijfer	minor (I) / major (II) deel binnen vak
<i>Voorbeeld</i>	<i>B.IV.6.Ia</i>
B	Baccalaureaatsfase
IV	Vakgebied moraal
6	vak(cursus) binnen vakgebied
I	Minordeel
a	onderverdeling binnen vak

Vak: Inleiding studie theologie (a) / methodologie
Code: B.0.1a
Credits: 0,5 EC
Variant: Minor
Jaar: I, 2018-2019 / 2019-2020/ 2020-2021
Docent: Dr. J.M.F. Van Reeth
Beschrijving: Het doel van de bijeenkomsten is kennis te maken met de eigen methode van de studie van de filosofie en theologie. Onder meer komt aan de orde: een overzicht van de verschillende filosofische, theologische en verwante vakken; de bibliotheek; methodes van zelfstudie; het maken van samenvattingen; het maken van werkstukken (opzet, literatuurlijst, verwijzingen, citeerwijze e.d.)
Literatuur: Verplicht (wordt tegen betaling aangereikt): Syllabus. Bepalingen voor de verschillende vormen van schriftelijke werkzaamheden voor de studenten.
Toetsing: Schriftelijke opdrachten waarin blijkt wordt gegeven dat de in de les (en in de literatuur) behandelde stof is verwerkt.

Vak: Inleiding studie theologie (b) / methodologie
Code: B.0.1b
Credits: 0,5 EC
Variant: Minor
Jaar: II, 2019-2020/ 2020-2021
Docent: Dr. J.M.F. Van Reeth
Beschrijving: Enkele thema's uit de cursus van vorig jaar worden hernomen. Verder zal de aandacht uitgaan naar het ontwikkelen van vaardigheden ten dienste van de opleiding, zowel op het vlak van de eigenlijke studie als op het vlak van de geloofsverwerking.

Literatuur: Verplicht: Syllabus. Bepalingen voor de verschillende vormen van schriftelijke werkzaamheden voor de studenten aan het Sint-Bonifatiusinstituut.

Toetsing: Schriftelijke opdrachten waarin blijkt wordt gegeven dat de in de les (en in de literatuur) behandelde stof is verwerkt.

Vak: **Geschiedenis van de filosofie**

Code: B.I.1.

Credits: 3 EC

Variant: Major

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Drs. D.R.P. Lebrun MA

Beschrijving: De cursus biedt een beknopte inleiding in de geschiedenis van de wijsbegeerte. Uitgaande van de vraag ‘Geschiedenis van de filosofie – wat is dat eigenlijk?’ wordt ingegaan op de antieke en middel-eeuwse wijsbegeerte, de moderne wijsbegeerte en de hedendaagse wijsbegeerte, aan de hand van enkele representatieve denkers: Plato, Aristoteles, Augustinus, Thomas, Descartes, Spinoza, Locke, Hume, Kant en Hegel. De cursus beoogt een globaal inzicht te geven in de aard en relevantie van filosofische probleemstellingen.

Literatuur: A. Braeckman, B. Raymaekers en G. van Riel, *Handboek wijsbegeerte*, Lannoo Campus Leuven 2008 (of latere edities). Verdere literatuur wordt gaandeweg de cursus aangegeven.

Toetsing: Mondeling tentamen

Vak:	Antropologie
Code:	B.I.2.
Credits:	3 EC
Variant:	Major
Jaar:	<u>I-II, 2019-2020</u> / 2021-2022
Docent:	Mgr. dr. E.J. de Jong
Beschrijving:	<p>De cursus biedt een overzicht van de filosofie van de mens, waarbij onder andere aan bod komen: De filosofische opvattingen over de oorsprong van het leven, de evolutietheorie, het eigene van de mens ten opzichte van dieren, de menselijke persoon en het personalisme, zintuiglijke en intellectuele kennis, de verhouding tussen hersenen en geest en het intellect en de vrije wil, het geluk en het leven na de dood.</p> <p>Aandacht zal worden besteed aan de impliciete vooronderstellingen en resultaten van de (mens)wetenschappen als biologie, neurologie, psychologie, geneeskunde, sociologie en culturele antropologie en hun grote, reductionistische, invloed op het mensbeeld en ethiek.</p>
Literatuur:	<p><u>Verplicht:</u> een tractaat dat de studietekst vormt.</p> <p><u>Verdere literatuur:</u> Leo Elders, <i>De Natuurfilosofie van Sint-Thomas van Aquino. Algemene natuurfilosofie, Kosmologie, Filosofie van de organische natuur, Wijsgerige mensleer</i> (Brugge: Tabor, 1989); Stanislaw Kowalczyk, <i>An Outline of the Philosophical Anthropology</i> (P. Lang, 1991); A. Denker, <i>Mensbeelden uit de geschiedenis van de filosofie</i> (Budel: Damon, 2001); D. Kleinlugtenbelt, <i>Mensbeelden en levenskunst. De mens en de kunst het eigen leven vorm te geven</i> (Budel: Damon, 2005); Joseph Clement Rohan Paul, <i>The 'philosophical</i></p>

Anthropology' of St. Thomas Aquinas and the 'philosophical Biology' of Hans Jonas: An Investigation of the Philosophical Anthropological Implications in the Contemporary Issues of Biotechnology (Pontificia Universitas Urbaniana, Facultas Philosophiae, 2008); Craig Payne, *Aquinas and the Human Person: Essays in Thomistic Anthropology* (CreateSpace Independent Publishing Platform, 2016)

Toetsing: Mondeling tentamens, 9 januari 2020 (semester I) en 19 juni 2020

Vak: **Niet-christelijke religies**

Code: B.I.4.

Credits: 3 EC

Variant: Major

Jaar: **I-II, 2019-2020/ 2021-2022**

Docent: Dr. J.M.F. Van Reeth

Beschrijving: Vanuit een historische invalshoek komen belangrijke niet-christelijke godsdiensten aan de orde, mede in hun verhouding tot het christelijk geloof. Daarbij zal er aandacht zijn voor de antieke mysteriegodsdiensten, het antieke jodendom, het boeddhisme en de islam.

Literatuur: Verplicht: Syllabus (synthese) wordt in colleges aangereikt.

Aanbevolen:

H. Arts, *Wereldgodsdiensten allemaal gelijkwaardig?* Leuven 1993.

V. Neckebrouck, *Antropologie van de godsdienst. De andere zijde*, Leuven 2008.

Toetsing: Mondeling tentamen, 9 januari 2020

Vak: Inleiding Oude Testament: Tora
Code: B.II.2.1
Credits: 2 EC
Variant: Minor
Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021
Docent: Mgr. dr. C.F.M. van den Hout
Beschrijving: De inleidingscursus Oude Testament wil cursisten vertrouwd maken met Bijbelse geschriften en Bijbelteksten. Daarbij gaat het enerzijds om bekendheid met geschriften die in een geheel andere tijd en cultuur zijn ontstaan als anderzijds om gevoeligheid voor de blijvende actualiteit van de Bijbelse boodschap. De inleidingscursus vormt zo de basis om in de vervolgcursus te komen tot een eigen verwoording van het kerugma van Bijbelse teksten. In de cursus Tora wordt behandeld hoe deze boeken van Mozes het hart zijn van het Oude Testament.

Literatuur: Aanbevolen:
W.J.C. Weren & J. Fokkelman (ed.), *De Bijbel literair. Opbouwen gedachtegang van de Bijbelse geschriften en hun onderlinge relaties*. Meinema, Zoetermeer 2003.
Verder dient de student over tenminste twee Bijbelvertalingen te beschikken.

Toetsing: Schriftelijke tentamen

Vak: Inleiding Oude Testament: Profeten
Code: B.II.2.2
Credits: 2 EC
Variant: Minor
Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021
Docent: Dr. F.L.A. De Rycke

Beschrijving: De cursus Profeten wil inzicht geven in de eigen aard en het eigen karakter van Oudtestamentische profetische teksten. Daarbij komt zowel de oorspronkelijke context als de blijvende zeggingskracht aan de orde (zie ook Inleiding Oude Testament: Tora)

Literatuur: Aanbevolen:
W.J.C. Weren & J. Fokkelman (ed.), *De Bijbel literair. Opbouw en gedachtegang van de Bijbelse geschriften en hun onderlinge relaties*. Meinema, Zoetermeer 2003.
Verder dient de student over tenminste twee Bijbelvertalingen te beschikken.

Toetsing: n.t.b.

Vak: **Inleiding Oude Testament: Geschriften**

Code: B.II.2.3

Credits: 2 EC

Variant: Minor

Jaar: **I-II, 2019-2020/ 2021-2022**

Docent: Mgr. Dr. C.F.M. van den Hout

Beschrijving: De cursus omvat, als een vervolg op de Pentateuch (Tora) en de Profeten (Nebiim), een inleiding op het derde deel van de Tenach, de zogenaamde Geschriften (Ketoebim). We staan vooral stil bij het boek Spreuken en het boek Job en de Wijsheid van Jezus Sirach. De cursus beoogt een kennismaking met de wijsheidsliteratuur die (behalve het boek der Psalmen) weinig wordt gelezen. We gaan in op de structuur en de theologie van het betreffende boek en lezen een aantal hoofdstukken. Bij het lezen van Jezus Sirach staan we ook stil bij de historische achtergronden.

Literatuur: Aanbevolen: E. Van Wolde, Meneer en mevrouw Job. Job in gesprek met zijn vrouw, zijn vrienden en God, Baarn 1991.
J. Fokkelman, Het boek Job in vorm. Een literaire vertaling, Amsterdam 2009
P. van der Lugt, Job, *in*: J. Fokkelman - W. Weren, De bijbel literair. Opbouw en gedachtegang van de Bijbelse geschriften en hun onderlinge relaties, Zoetermeer – Kapellen 2003, 333-355.
Th. C. Vriezen & A. S. van der Woude, Oud-israëlitische en vroeg-joodse literatuur, Kampen 2000, 346-352 (Spreuken)

Toetsing: Schriftelijke tentamen, 11 januari 2020

Vak: **Inleiding Nieuwe Testament: Synoptici**

Code: B.II.3.1

Credits: 2 EC

Variant: Minor

Jaar: **I-II, 2019-2020/ 2021-2022**

Docent: Dr. R.G.M. Gouw

Beschrijving: De eerste drie evangeliën vertonen grote overeenkomsten, maar tevens significante verschillen. We staan voor het zogenaamde synoptische probleem. In deze cursus maakt de cursist kennis met exegetische inzichten hieromtrent. Naast aandacht voor de diachrone benadering van de evangeliën, besteden we aandacht aan een synchrone benadering en bezien hoe in ieder evangelie de theologische visie van de betreffende evangelist naar voren komt.

Literatuur: Verplicht: Syllabus. Aanbevolen: artikelen van docent in *Communio. Internationaal katholiek tijdschrift*, o.a. Transfiguratie in gedaanten: de synoptici over Jezus' gedaanteverandering, 33 (2008) 29-43.

Toetsing: Aan het einde van elke collegedag wordt een opdracht meegegeven die aan het begin van de volgende collegedag dient te worden ingeleverd.

Vak: **Inleiding Nieuwe Testament: Johannes**

Code: B.II.3.2.

Credits: 2 EC

Variant: Minor

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Dr. R.G.M. Gouw

Beschrijving: In deze cursus gaat de aandacht uit naar het eigen karakter van het vierde evangelie en hoe dit tot uitdrukking komt in zaken als opbouw en stijl. Zo ontstaat zicht op de Johanneïsche theologie.

Literatuur: Verplicht: Syllabus

Aanbevolen:

M. De Jonge, *Johannes, een praktische bijbelverklaring tekst en toelichting*, Kok Kampen 1996.

H. Ridderbos, *Het evangelie naar Johannes, Proeve van een theologische exegese*, 2 dln, Kok Kampen (1987)1992

S. van Tilborg, *Johannes. Belichting van het Bijbelboek*. KBS Boxtel 1988.

Toetsing: Aan het einde van elke collegedag wordt een opdracht meegegeven die aan het begin van de volgende collegedag dient te worden ingeleverd.

Vak: **Inleiding Nieuwe Testament: Paulus**

Code: B.II.3.3

Credits: 2 EC

Variant: Minor

Jaar: **I-II, 2019-2020/ 2021-2022**

Docent: Dr. R.G.M. Gouw

Beschrijving: In deze cursus komen de persoon van de apostel Paulus, de situatie van de geloofsgemeenschap waarin hij werkte en zijn theologische opvattingen aan de orde. Paulus schreef zijn brieven met het oog op bepaalde conflictsituaties, waarin meningen botsten. Toch zijn de brieven meer dan conflict-beheersing. In de brieven komt ook Paulus' verkondiging van Jezus Christus tot uitdrukking. Om die reden is men ze in de Kerk blijven lezen en zijn ze in de Bijbel opgenomen. Aan de hand van de teksten zullen we nagaan welke thema's Paulus' theologie kenmerken en hoe deze in zijn brieven tot uitdrukking komen.

Literatuur: Verplicht: Syllabus. Aanbevolen: artikelen van docent in *Communio. Internationaal katholiek tijdschrift*, o.a. *Christologie bij Paulus*, 33 (2008), 347-360.

Toetsing: Aan het einde van elke collegedag wordt een opdracht meegegeven die aan het begin van de volgende collegedag dient te worden ingeleverd.

Vak: **Fundamentele Theologie I**

Code: B.III.1.I

Credits: 3 EC

Variant: Minor

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Dr. P. Lens o.p.

Beschrijving: Fundamentele theologie reflecteert op de methodische en filosofische vooronderstellingen van de theologie. In de cursus wordt achtereenvolgens behandeld: Wat is theologie? Hoe kan men over God spreken en in Hem geloven? Het probleem van het

kwaad. De mogelijkheid en de historische grondslag van de Openbaring, H. Schrift en Traditie als bronnen in de Theologie. Ervaring en leergezag als middelen tot onderscheiding voor de theoloog. Veelvoud en eenheid in de theologie: een kort overzicht van de belangrijkste theologische families.

Literatuur: Verplicht: Syllabus. Aanbevolen: Neil Ormerod en Christiaan Jacobs-Vandengeer, *Foundational Theology: A new Approach to Catholic Fundamental Theology*. Fortress Press, Minneapolis 2015. Internationale Theologische Commissie. "Theologie vandaag. Perspectieven, principes en criteria", in: *Collationes* 42 (2012/2) pp. 177-222

Toetsing: Mondeling tentamen

Vak: **Fundamentele Theologie II**

Code: B.III.1.II

Credits: 2 EC

Variant: Major

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Dr. P. Lens o.p.

Beschrijving: De cursus Fundamentele theologie II geeft, vooral in de vorm van werkcolleges, een verdieping van hetgeen summier is behandeld bij fundamentele theologie I.

Literatuur: Johannes Paulus II, Encycliek *Fides et Ratio* – over de verhouding geloof en rede (14 september 1998)
Benedictus XVI, post-synodale apostolische exhortatie *Verbum Domini* – over de heilige Schrift (2010)

Toetsing: Mondeling tentamen

Vak: Christologie I
Code: B.III. 3.I.
Credits: 3 EC
Variant: Minor
Jaar: I-II, 2019-2020/ 2021-2022
Docent: Dr. P. Lens o.p.
Beschrijving: Na een korte hermeneutische introductie tot de Leben Jesu Forschung en de historisch-kritische methode wordt het Christusmysterie ontvouwd vanuit Bijbel-historisch perspectief. De geloofsbelijdenis dient hierbij als omkadering van de Christologie. Aan bod komen achtereenvolgens:
1. Jezus Christus als pre-existente Zoon van God (Concilie van Nicea);
2. De menswording van Gods Zoon (Bijbelse toegangen; Concilie van Chalcedon: 'waarachtig God en waarachtig Mens'
3. De aardse weg van Gods Zoon (zending, bewustzijn, mysteries van Jezus' leven);
4. Het Pascha van Gods Zoon (verlossingsleer)
5. De verheerlijking van Gods Zoon (verrijzenis)
Literatuur: Een cursustekst zal tijdens de colleges ter beschikking worden gesteld.
Verplicht: Syllabus christologie (minor)
Toetsing: Mondeling tentamen, 13 juni 2020

Vak: Christologie II
Code: B.III.3.II
Credits: 3 EC
Variant: Major
Jaar: I-II, 2019-2020/ 2021-2022
Docent: Dr. P. Lens o.p.

Beschrijving: Er zullen christologische-soteriologische kwesties aan de orde worden gesteld aan de hand van het boek Jezus van Nazareth van Joseph Ratzinger / paus Benedictus XVI. Ook enkele themata uit de inhoud van de minorcursus zullen verder worden verdiept en uitgebreid.

Literatuur: Verplicht: *Syllabus Christologie I + II*
Aanbevolen: J. Ratzinger / Benedictus XVI, *Jezus van Nazareth*, Lannoo, Arnhem 2007.

Toetsing: Mondeling tentamen, 13 juni 2020

Vak: **Kerkelijke documenten I (a)**

Code: B.III.8a

Credits: 0,5 EC

Variant: Minor

Jaar: **I, 2019-2020 / 2020-2021**

Docent: Dra. H.M. Kleinpenning

Beschrijving: De studenten krijgen inzicht in de verschillende 'soorten' kerkelijke documenten, hun benaming en betekenis. Zij leren deze teksten lezen en interpreteren en krijgen een idee van de inhoudelijke samenhang van de uitingen van hun leergezag. Omschrijvingen van de leerstof: in deze cursussen krijgen de studenten een inleiding tot het tweede Vaticaans concilie en een overzicht en bespreking van de grote thematische lijnen van de documenten van dit concilie aan de hand van de teksten.

Literatuur: Verplicht: Een uitgave van de conciliedocumenten, bijv. *Constituties en decreten van het tweede Vaticaans concilie*, Katholiek Archief, Amersfoort 1967 of herdruk.

Als hulp bij het lezen van de conciliedocumenten

wordt gebruikt: J. Hendriks, *Vaticanum II en verder...*
Colomba, tweede druk, Oegstgeest 2006.

Toetsing: Schriftelijke opdrachten waarin blijk wordt gegeven dat de in de les (en in de literatuur) behandelde stof is verwerkt.

Vak: **Kerkelijke documenten I (b)**

Code: B.III.8b

Credits: 0,5 EC

Variant: Minor

Jaar: **II, 2019-2020** / 2020-2021

Docent: Dra. H.M. Kleinpenning

Beschrijving: In dit gedeelte van de cursus wordt een inleiding gegeven over de betekenis van de verschillende soorten kerkelijke documenten en een overzicht van de voornaamste post-conciliaire kerkelijke documenten.

Literatuur: Zie onder I (a).

Raadplegen: J. Hendriks, *Kerkelijke documenten. Inleiding en repertorium (Tiltenberg Studies 4)*, 2e druk Vogelenzang 2010.

Toetsing: Schriftelijke opdrachten

Vak: **Kerkelijke documenten II**

Code: B.III.8.II

Credits: 2 EC

Variant: Major

Jaar: **I-II, 2019-2020** / 2021-2022

Docent: Dra. H.M. Kleinpenning

Beschrijving: In deze cursus kerkelijke documenten worden de vier constituties van het tweede Vaticaans concilie

gelezen en besproken; we staan ook stil bij een aantal belangrijke thema's van het tweede Vaticaans concilie welke worden besproken in de constituties.

Literatuur: Verplicht: Syllabus.

Een uitgave van de conciliedocumenten, bijv. *Constituties en decreten van het tweede Vaticaans concilie*, Katholiek Archief, Amersfoort 1967 of herdruk.

Als hulp bij het lezen van de conciliedocumenten wordt gebruikt: J. Hendriks, *Vaticanum II en verder... Colomba*, tweede druk, Oegstgeest 2006.

Toetsing: (Werkstuk en) mondeling tentamen, 19 juni 2020

Vak: **Fundamentele moraal I**

Code: B.IV.1.I

Credits: 2 EC

Variant: Minor

Jaar: I-II, 2018-2019/ 2020-2021

Docent: Dr. M.A.E.M. Timmermans

Beschrijving: Aan de orde komen:

Algemene inleiding. Moraaltheologie in historisch perspectief. Het Bijbels fundament van de moraaltheologie. De zgn. 'bronnen' van de moraliteit (het object van de handeling, de subjectieve bedoeling, de omstandigheden). De rol van wet en geweten.

Literatuur: Verplicht: Catechismus van de katholieke Kerk, Deel 3, m.n.: 1691-2051; Encycliek *Veritatis Splendor*.

Andere literatuur zal worden aangegeven in de loop van de cursus.

Toetsing: Werkstuk over specifiek onderwerp, gekozen in overleg met docent.

Vak: Fundamentele moraal II
Code: B.IV.1.II
Credits: 2 EC
Variant: Major
Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021
Docent: Dr. M.A.E.M. Timmermans
Beschrijving: Verdieping van hetgeen in Fundamentele Moraal I ter sprake komt.
Literatuur: Verplicht: CKK Deel 3, met name: 1691-2051; Encycliek *Veritatis Splendor*. Andere literatuur zal worden aangegeven in de loop van de cursus.
Toetsing: Mondeling tentamen over de hele cursus, alsook over werkstuk voor Fundamentele Moraal I.

Vak: Seksuele moraal en theologie van het lichaam I
Code: B.IV.4.1.
Credits: 2 EC
Variant: Minor
Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021
Docent: Ir. L.M.G. Simons Lic
Beschrijving: H. Johannes Paulus II was er heel duidelijk over 'Seksualiteit is niet slechts een deelgebied van iemands leven!'. Het is dan ook niet vreemd dat de Kerk er een duidelijke visie op heeft. Het 'hoe en waarom' van deze visie wordt begrijpelijk in de Theologie van het Lichaam. Deze mensvisie, ontwikkeld door H. Johannes Paulus II, beschouwt de persoon als geheel van geest, ziel en lichaam en geeft daarin het man- en vrouw-zijn haar duidelijk eigen plaats. De Theologie van het Lichaam geeft een helder verklaringsmodel van de seksuele moraal die daardoor zeer dicht bij de persoonlijke beleving van

de mens zal blijken te staan. Een theologie, daar-
door, die iedereen kan raken en kan aanspreken.
De minor behandelt het eerste deel van de Theologie
van het Lichaam ('de oorsprong') en eveneens het
tweede deel ('De verlossing van het hart'). Indien
mogelijk krijgt ook het derde deel aandacht.

Literatuur: Verplicht: Johannes Paulus II, *De theologie van het
lichaam. De menselijke liefde in het goddelijke plan.*
Uitgave: Betsaida – 's-Hertogenbosch 2016.

Aanbevolen: Mannen en vrouwen komen uit Eden.
Een handleiding bij de Theologie van het Lichaam
van Johannes Paulus II. Uitgave: Betsaida 2019.

Toetsing: Essay en mondeling tentamen

Vak: **Seksuele moraal en theologie van het lichaam II**

Code: B.IV.4.II

Credits: 2 EC

Variant: Major

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Ir. L.M.G. Simons Lic

Beschrijving: Met seksuele moraal en Theologie van het Lichaam I
als basis, wordt in deze cursus dieper ingegaan op
morele vragen rondom seksualiteit. Begrippen als 'de
huwelijks betekenis van het lichaam', 'de oorspron-
kelijke naaktheid', en 'de oorspronkelijke gemeen-
schap' worden in het licht geplaatst van onze huidige
cultuur en onze menselijke ervaringen.

Deze begrippen worden eigen gemaakt, zodat ze in
de pastorale praktijk kunnen worden toegepast.

Kernmateriaal voor de cursus wordt gevormd door
de tweede cyclus van de Theologie van het Lichaam:
de verlossing van het hart'.

Literatuur: Verplicht: Johannes Paulus II, *De theologie van het lichaam. De menselijke liefde in het goddelijke plan.* Uitgave: Betsaida 2016.

Aanbevolen: Mannen en vrouwen komen uit Eden. Een handleiding bij de Theologie van het Lichaam van Johannes Paulus II. Uitgave: Betsaida 2019.

Toetsing: Essay en mondeling tentamen

Vak: **Theologie van de spiritualiteit I**

Code: B.IV.6.I

Credits: 1 EC

Variant: Minor

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Dra. H.M. Kleinpenning

Beschrijving: In deze cursus wordt kennisgemaakt met de basisbegrippen van de spiritualiteit en de terminologie die daarbij gebruikt wordt, om te leren onderscheiden wat eigen is aan de christelijke spiritualiteit. Typen van christelijke spiritualiteit worden, in relatie met theologie, verkend.

Literatuur: Verplicht: *Catechismus van de katholieke Kerk (CKK)*, Brussel/Utrecht, 2008 (eventueel 1995). Overige literatuur wordt tijdens colleges aangereikt. *Om te raadplegen:* K. Duchatelez, *Geschiedenis van de christelijke spiritualiteit*, Averbode 1995.

Toetsing: Schriftelijke opdrachten

Vak: **Theologie van de spiritualiteit II**

Code: B.IV.6.II

Credits: 2 EC

Variant: Major

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Dra. H.M. Kleinpenning

Beschrijving: In deze cursus worden diverse grote scholen uit de katholieke spiritualiteitstraditie, met verwijzing naar de historische achtergronden en theologische thema's, ingeleid. Aan de hand van teksten van bekende en minder bekende personen uit de christelijke traditie wordt de cursusstof verder uitgediept.

Literatuur: Verplicht: Catechismus van de katholieke Kerk (CKK), Brussel/Utrecht, 2008 (eventueel 1995). Overige literatuur wordt tijdens colleges aangereikt. *Om te raadplegen:* K. Duchatelez, Geschiedenis van de christelijke spiritualiteit, Averbode 1995.

Toetsing: Schriftelijk tentamen aan het einde van het studiejaar. Tussentijdse kleine werkopdrachten kunnen gevraagd worden.

Vak: **Liturgie: inleiding**

Code: B.V.1.

Credits: 2 EC

Variant: Minor

Jaar: **I-II, 2019-2020/ 2021-2020**

Docent: Prof. Dr. S.H. Goyvaerts

Beschrijving: Deze cursus is bedoeld om de student inzicht te geven in het eigene van liturgie. Vanuit de traditie van de liturgische documenten wordt er een wezensbepaling van de liturgie gegeven. In grote lijnen wordt de geschiedenis van de westerse liturgie behandeld; daarbij zullen in beschouwing worden genomen de theologische en pastorale lijnen van Vaticanum II en de belangrijkste theologische en antropologische studies over de liturgie. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de verschillende

aspecten die verband houden met de eredienst
zoals: godsdienstige ervaring; rituele handeling enz.
Literatuur: Zal worden aangegeven in de loop van de cursus.
Toetsing: (Mondeling) tentamen, datum nog te bepalen

Vak: **Liturgie: Goede Week en Pasen**

Code: B.V.4.

Credits: 2 EC

Variant: Major

Jaar: **I-II, 2019-2020**/ 2020-2021

Docent: Drs. E.P. de Jong

Beschrijving: De liturgie van de Goede Week, die uitmondt in het Paasfeest, vormt het hart en de bron van heel het liturgisch jaar. In deze cursus gaan we dieper in op de achtergronden van wat we deze dagen vieren. We ontdekken de rijkdom van iedere dag van de Goede Week. We zien hoe de plechtigheden zich in de loop der tijden hebben ontwikkeld. En uiteraard staan we stil bij de betekenis voor ons vandaag.

Literatuur: Zal worden aangegeven in de loop van de cursus.

Toetsing: Mondeling tentamen, 13 juni 2020

Vak: **Algemene inleiding Kerkgeschiedenis**

Code: B.VII.1.

Credits: 3 EC

Variant: Minor

Jaar: **I-II, 2019-2020**/ 2021-2022

Docent: Drs. B.G. Hartmann

Beschrijving: In deze cursus wordt een overzicht van de geschiedenis van de Kerk in grote lijnen gegeven. Daarmee wordt een historische achtergrond aangereikt voor wat verder in het curriculum wordt aangeboden.

Literatuur: Raadplegen / aanbevolen:
N. van den Akker & P. Nissen, *Wegen en dwarswegen Tweeduizend jaar christendom in hoofdlijnen*, Boom, Amsterdam, 1999 of hogere druk.

Toetsing: Take-home tentamen

Vak: **Godsdienstsociologie**

Code: B.VIII.3

Credits: 2 EC

Variant: Major

Jaar: I-II, 2018-2019 / 2020-2021

Docent: Dr. Th.M.M. Schepens

Beschrijving: In dit college leert u op een sociologische manier te kijken naar (veranderingen in) kerk en religie in het algemeen en Nederland in het bijzonder. U leert deze verschijnselen te plaatsen in het kader van ontwikkelingen in de samenleving. Thema's die aan de orde komen zijn:

- Wat is (godsdienst)sociologie en hoe is de verhouding kerk en samenleving?
- Godsdienstige organisatievorming
- Modernisering van de samenleving en de gevolgen voor kerk en godsdienst
- De functie van de godsdienst voor individu en samenleving
- De huidige godsdienstige en levensbeschouwelijke situatie in Nederland

Literatuur: Verplicht: G. Dekker & H.C. Stoffels, *Godsdienst en samenleving. Een introductie in de godsdienstsociologie*, Kampen: Kok, 2011 (9e of latere druk).

Toetsing: schriftelijk tentamen / schriftelijke opdracht

<i>Vak:</i>	Werkstuk / Jaaropdracht
<i>Code:</i>	B.XI.2
<i>Credits:</i>	2 EC
<i>Variant:</i>	Minor
<i>Jaar:</i>	<u>alle jaren</u>
<i>Docent:</i>	Mgr. J.B.F. Schröder
<i>Beschrijving:</i>	Jaarlijks wordt van de student gevraagd een tekst te bestuderen en aan de hand van richtvragen een werkstuk te maken waaruit de verwerking van de inhoud blijkt. In de regel gaat het om een recent verschenen kerkelijk document, zoals een encycliek of een apostolische exhortatie.
<i>Literatuur:</i>	Wordt bij de opdracht aangegeven
<i>Toetsing:</i>	Schriftelijke opdracht
<i>Inleverdatum:</i>	16 mei 2020

COLLEGEROOSTER OPLEIDING GODSDIENSTWETENSCHAPPEN

Dag	Datum	Variant
Zaterdag	31 augustus	Opening Studiejaar
Zaterdag	07 september	Major & minor
Zaterdag	14 september	Major
Zaterdag	21 september	Major & minor
Zaterdag	28 september	Major
Zaterdag	05 oktober	Major & minor
Donderdag	10 oktober	Major
Vrijdag	11 oktober	Major
Zaterdag	12 oktober	Bezinningsdag
Zaterdag	26 oktober	Major & minor
Zaterdag	09 november	Major & minor
Zaterdag	16 november	Major
Zaterdag	23 november	Major & minor
Donderdag	28 november	Major
Vrijdag	29 november	Major
Zaterdag	30 november	Major
Zaterdag	07 december	Major & minor
Zaterdag	14 december	Bezinningsdag
Donderdag	09 januari	Reserve + Tentamen major
Vrijdag	10 januari	Reserve + Tentamen major
Zaterdag	11 januari	Tentamen / Major & minor
Zaterdag	18 januari	Major & minor
Donderdag	23 januari	Docentenvergadering
Zaterdag	25 januari	Major
Zaterdag	01 februari	Major & minor
Zaterdag	08 februari	Major
Zaterdag	15 februari	Major & minor
Zaterdag	29 februari	Bezinningsdag
Zaterdag	07 maart	Reserve: major & minor
Zaterdag	14 maart	Major
Donderdag	19 maart	Major

Vrijdag	20 maart	Major
Zaterdag	21 maart	Major & minor
Zaterdag	28 maart	Major & minor
Zaterdag	04 april	Bezinningsdag
Zaterdag	02 mei	Major
Zaterdag	09 mei	Major & minor
Zaterdag	16 mei	Major & minor
Vrijdag	05 juni	Major
Zaterdag	06 juni	Reserve major
Zaterdag	13 juni	Tentamen-dag minor
Donderdag	18 juni	Tentamen-dag major
Vrijdag	19 juni	Tentamen-dag major
Zaterdag	20 juni	Tentamen-dag minor
Donderdag	25 juni	Docentenvergadering

DAGINDELING

De dagindeling van de college-zaterdagen is als volgt:

09.00 – 09.50 uur	Lauden en Eucharistieviering
09.50 – 10.05 uur	Koffie / thee
10.05 – 10.50 uur	1 ^e college-uur
10.50 – 10.55 uur	Pauze
10.55 – 11.40 uur	2 ^e college-uur
11.40 – 11.45 uur	Pauze
11.45 – 12.30 uur	3 ^e college-uur
12.30 – 12.35 uur	Pauze
12.35 - 13.35 uur	Middageten en pauze
13.35 – 14.20 uur	4 ^e college-uur
14.20 – 14.25 uur	Pauze
14.25 – 15.10 uur	5 ^e college-uur
15.10 – 15.15 uur	Pauze
15.15 - 16.00 uur	6 ^e college-uur
16.00 - 16.25 uur	Vesper en koffie / thee
16.25 - 17.10 uur	7 ^e college-uur
17.10 - 17.15 uur	Pauze
17.15 - 18.00 uur	8 ^e college-uur
18.00 uur	Einde

Aanvang van de vier studie-bezinningsdagen (zaterdagen) is gelijk aan de collegedagen op zaterdag. De vijf minuten-pauzes tussen de college-uren vervallen en de dag wordt afgesloten met het bidden van de vesper om 16.00 uur.

Op de doordeweekse dagen van de major-variant wordt de dag-indeling van de seminariegemeenschap gevolgd.

07.15 uur	Lauden, Eucharistieviering, waarna ontbijt
09.00 – 09.45 uur	1 ^e college-uur
09.45 – 10.30 uur	2 ^e college-uur
	Koffiepauze
11.00 – 11.45 uur	3 ^e college-uur
11.45 – 12.30 uur	4 ^e college-uur
	Middagmaal
13.45 – 14.30 uur	5 ^e college-uur
14.30 – 15.15 uur	6 ^e college-uur
	Koffiepauze
15.30 – 16.15 uur	7 ^e college-uur
16.15 – 17.00 uur	8 ^e college-uur
17.00 – 17.30 uur	X
17.30 uur	Eucharistische aanbidding
18.00 uur	Vesper / meditatie
18.30 uur	Avondmaal

ADRESSEN

Leslocatie: Sint-Janscentrum, Papenhulst 4, 5211 LC 's-Hertogenbosch. T: 073-612 3055 / E: info@sint-janscentrum.nl

Studiesecretariaat Instituut Godsdienstwetenschappen:

E: studiesecretariaat@bisdomdenbosch.nl

Bisdomkantoor:

Parade 11, 5211 KL 's-Hertogenbosch

T: 073-523 2020 / E: info@bisdomdenbosch.nl

DOCENTEN

Dr. R.G.M. Gouw, pr
Hoflaan 121, 3062 JE Rotterdam
E-mail: r.g.m.gouw@hetnet.nl

Prof. Dr. S.H. Goyvaerts
p/a Sint-Michielsstraat 4 - box 3101, B-3000 Leuven
E-mail: S.H.Goyvaerts@uvt.nl

Drs. B.G. Hartmann
p/a Veemarktstraat 48, 4811 ZH Breda
E-mail: bhartmann@bisdombreda.nl

Mgr. Dr. C.F.M. van den Hout
Ubbo Emmiussingel 79, 9711 BG Groningen
E-mail: rvdhout@bisdomgl.nl

Mgr. Dr. E.J. de Jong
Neerstraat 57, 6041 KB Roermond
E-mail:

Drs. E.P. de Jong
p/a Parade 11, 5211 LC 's-Hertogenbosch
E-mail:

Dra. H.M. Kleinpenning
p/a Parade 11, 5211 LC 's-Hertogenbosch
E-mail: ekleinpenning@bisdomdenbosch.nl

Drs. D.R.P. Lebrun, pr.
Nieuwkuijksestraat 96, 5253 AJ Nieuwkuijk
E-mail: pastoor@augustinus-parochie.nl

Dr. P. Lens O.P.
Renaissancelaan 40; B-1000 Brussel
E-mail: patricklens@hotmail.com

Dr. J.M.F. Van Reeth
Papenhulst 4, 5211 LC 's-Hertogenbosch
E-mail: studierector@sint-janscentrum.nl

Dr. F.L.A. De Rycke, pr
Papenhulst 4, 5211 LC 's-Hertogenbosch
E-mail: rector@sint-janscentrum.nl

Dr. Th.M.M. Schepens
Pieter Bruegellaan 35, 5056 CB Berkel-Enschot
E-mail: theo.schepens@home.nl

Mgr. J.B.F. Schröder
p/a Papenhulst 4, 5211 LC 's-Hertogenbosch
E-mail:

Ir. L.M.G. Simons pr, lic
p/a Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond
E-mail: luc_simons@hotmail.com

Dr. M.A.E.M. Timmermans, pr
Papenhulst 4, 5211 LC 's-Hertogenbosch
E-mail: m.timmermans@kpnmail.nl